

ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (viies koda)

12. detsember 2006*

Kohtuasjas T-373/94,

R. W. Werners, elukoht Meppel (Madalmaad), esindajad: advokaadid H. Bronkhorst ja E. Pijnacker Hordijk, hiljem E. Pijnacker Hordijk,

hageja,

versus

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad A. Brautigam ja A.-M. Colaert, hiljem A.-M. Colaert,

ja

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja T. van Rijn, keda abistas advokaat H.-J. Rabe, hiljem T. van Rijn,

kostjad,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

mille esemeks on EÜ lepingu artikli 178 (nüüd EÜ artikkel 235) ja EÜ lepingu artikli 215 teise lõigu (nüüd EÜ artikli 288 teine lõik) alusel esitatud nõue hüvitada kahju, mis hagejale väidetavalt tekkis, kuna nõukogu 31. märtsi 1984. aasta määruse (EMÜ) nr 857/84, mis käsitleb üldeeskirju määruse (EMÜ) nr 804/68 artiklis 5c sätestatud maksu kohaldamiseks piima ja piimatoodete sektoris (EÜT L 90, lk 13), täiendatud komisjoni 16. mai 1984. aasta määrusega (EMÜ) nr 1371/84, mis sätestab määruse nr 804/68 artiklis 5c märgitud lisamaksu kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad (EÜT L 132, lk 11), alusel ei võinud ta piima turustada,

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja esimees M. Vilaras, kohtunikud E. Martins Ribeiro ja K. Jürimäe,
kohtusekretär: ametnik J. Plingers,

arvestades kirjalikus menetluses ja 6. aprilli 2006. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

- 1 Nõukogu 17. mai 1977. aasta määrus (EMÜ) nr 1078/77, millega kehtestatakse lisatasude süsteem piima ja piimatoodete turustamata jätmise ja lüpsikarjade

ümberkorraldamise eest (EÜT L 131, lk 1) nägi ette turustamata jätmise lisatasu või ümberkorraldamise lisatasu maksmise tootjatele, kes lubavad mitte turustada piima või piimatooteid viieaastase turustamata jätmise perioodi jooksul või ei turusta piima või piimatooteid ja korraldavad lüpsikarja ümber lihakarjaks nelja-aastase ümberkorraldamise perioodi jooksul.

- 2 Määruse nr 1078/77 alusel kohustuse võtnud piimatootjaid nimetatakse üldiselt „SLOM-tootjateks”, kusjuures see lühend tuleneb hollandikeelsest väljendist „slachten en omschakelen” (tapma ja ümber korraldama), mis kirjeldab nende kohustusi turustamata jätmise või ümberkorraldamise süsteemi raames.

- 3 Nõukogu 31. märtsi 1984. aasta määrusega (EMÜ) nr 856/84, millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 804/68 piima- ja piimatooteturu ühise korralduse kohta (EÜT L 90, lk 10) ja nõukogu 31. märtsi 1984. aasta määrusega nr 857/84, mis käsitleb üldeeskirju määruse nr 804/68 artiklis 5c sätestatud maksu kohaldamiseks piima- ja piimatoodete sektoris (EÜT L 90, lk 13), kehtestati alates 1984. aasta 1. aprillist lisamaks tarnitud piimakogustele, mis ületasid igale liikmesriigile tagatud kogukvoodi piires igale ostjale määratavat võrdluskvooti. Lisamaksust vabastatud kvoot võrdus liikmesriigi valitud valemi kohaselt tootja tarnitud või meierei kokkuostetud piima või sellega samaväärsete toodete kogusega võrdlusaastal, milleks Madalmaade puhul oli aasta 1983.

- 4 Nõukogu 27. juuni 1968. aasta määruse (EMÜ) nr 804/68 piima- ja piimatooteturu ühise korralduse kohta artiklis 5c märgitud lisamaksu kohaldamise üksikasjalikud

eeskirjad sätestati komisjoni 16. mai 1984. aasta määrusega (EMÜ) nr 1371/84 (EÜT L 132, lk 11).

- 5 Tootjad, kes asjaomase liikmesriigi poolt määratud võrdlusaastal määruse nr 1078/77 alusel võetud kohustust täites piima ei tarninud, jäeti võrdluskvoodi saajate hulgast välja.

- 6 Euroopa Kohus tunnistas 28. aprilli 1988. aasta otsustega kohtuasjades 120/86: Mulder (EKL 1988, lk 2321, edaspidi „Mulder I kohtuotsus”) ja 170/86: von Deetzen (EKL 1988, lk 2355) kehtetuks määruse nr 857/84, mida oli täiendatud määrusega nr 1371/84 osas, milles see ei näe ette võrdluskvoodi andmist tootjatele, kes asjaomase liikmesriigi poolt määratud võrdlusaastal määruse nr 1078/77 alusel võetud kohustust täites piima ei tarninud.

- 7 Mulder I ja von Deetzeni kohtuotsustest (eespool punkt 6) tingituna võttis nõukogu 20. märtsil 1989 vastu määruse (EMÜ) nr 764/89, millega muudetakse määrust nr 857/84 (EÜT L 84, lk 2), mis jõustus 29. märtsil 1989, et võimaldada neis kohtuotsustes nimetatud tootjate kategooriatele erikvoodi, mis vastaks 60%-le määruse nr 1078/77 alusel võetud turustamata jätmise või ümberkorraldamise kohustusele eelnenud 12 kuu toodangust.

- 8 Määruse nr 857/84, muudetud määrusega nr 764/89, artikli 3a lõike 1 punkt b seadis erikvoodi esialgse andmise tingimuseks eelkõige nõude, et tootja „peab [...] avalduse esitamisel tõendama, et ta on oma põllumajandusettevõttes võimeline taotletud võrdluskvoodi ulatuses tootma”. [Siin ja edaspidi on osundatud määrust tsiteeritud mitteametlikus tõlkes.]

9 Nimetatud määruse artikli 3a lõike 1 esimene taane viitas tootjale, „kelle turustamata jätmise või ümberkorraldamise periood [...] määruse nr 1078/77 alusel kehtestatud kohustuse kohaselt lõppe[s] pärast 31. detsembrist 1983 või liikmesriikides, kus piima kogumine aprillist septembrini on vähemalt kaks korda suurem kui järgmise aasta oktoobrist märtsini, pärast 30. septembrit 1983”.

10 Määruse nr 857/84, muudetud määrusega nr 764/89, artikli 3a lõige 3 sätestab:

„Kui kaheaastase tähtaja jooksul alates 29. märtsist 1989 suudab tootja pädeva ametiasutuse jaoks piisavalt tõendada, et ta on tegelikult taaskäivitanud otsemüügi ja/või tarned ning et need on viimase 12 kuu jooksul olnud vähemalt 80% või kõrgemal tasemel esialgsest võrdluskvoodist, eraldatakse talle lõplik erikvoot. Vastasel juhul muutub esialgne võrdluskvoot täies ulatuses ühenduse reserviks [...]”

11 Määruse nr 764/89 alusel lisati komisjoni 20. aprilli 1989. aasta määrusega (EMÜ) nr 1033/89, millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1546/88, mis sätestab määruse nr 804/68 artiklis 5c märgitud lisamaksu kohaldamise eeskirjad (EÜT L 110, lk 27), viimati nimetatud määrusesse artikkel 3a, mille lõike 1 esimene lõik on sõnastatud järgmiselt:

„Asjast huvitatud tootja esitab [...] määruse nr 857/84 artikli 3a lõikes 1 nimetatud [erikvoodi] taotluse liikmesriigi poolt määratud pädevale asutusele vastavalt tema poolt kehtestatud eeskirjadele ning tingimusel, et tootja suudab tõendada, et ta täielikult või osaliselt haldab veel sama põllumajandusettevõtet, mida ta haldas ajal,

kui ta sai määruse (EMÜ) nr 1391/78 artikli 5 lõikes 2 nimetatud komisjoni heakskiidu oma lisatasu taotlusele.” [mitteametlik tõlge]

- 12 Turustamata jätmise või ümberkorraldamise kohustuse võtnud tootjaid, kellele määruse nr 764/89 alusel anti nn „erikvoot”, kutsutakse „SLOM I tootjateks”.
- 13 11. detsembri 1990. aasta otsusega kohtuasjas C-189/89: Spagl (EKL 1990, lk I-4539) tunnistas Euroopa Kohus kehtetuks määruse nr 857/84, muudetud määrusega nr 764/89, artikli 3a lõike 1 esimese taande niivõrd, kuivõrd selle alusel jäeti andmata sättes kehtestatud erikvoot neile tootjatele, kelle turustamata jätmise periood või ümberkorraldamise periood lõppes määruse nr 1078/77 alusel võetud kohustuse tõttu enne 31. detsembrit 1983 või teatud juhul enne 30. septembrit 1983.
- 14 Spagli kohtuotsusest (eespool punkt 13) tingituna võttis nõukogu vastu 13. juuni 1991. aasta määruse (EMÜ) nr 1639/91, millega muudetakse määrust nr 857/84 (EÜT L 150, lk 35), mis kõrvaldades Euroopa Kohtu poolt kehtetuks tunnistatud tingimused, võimaldas asjaomastele tootjatele erikvoodi andmist. Viimaseid kutsutakse üldiselt „SLOM II tootjateks”.
- 15 19. mai 1992. aasta vaheotsusega liidetud kohtuasjades C-104/89 ja C-37/90: Mulder jt vs. nõukogu ja komisjon (EKL 1992, lk I-3061, edaspidi „Mulder II kohtuotsus”), tunnistas Euroopa Kohus Euroopa Majandusühenduse vastutavaks teatud piima-tootjatele tekkinud kahju eest, kes olid endale määruse nr 1078/77 alusel võtnud kohustusi ning ei võinud seejärel määruse nr 857/84 kohaldamise tõttu piima turustada. Makstavate summade suhtes palus Euroopa Kohus pooltel sõlmida vastastikuse kokkuleppe.

- 16 Sellest otsusest tingituna avaldasid nõukogu ja komisjon 5. augusti 1992. aasta Euroopa Ühenduste Teatajas teatise 92/C 198/04 (EÜT C 198, lk 4). Selles teatises esitasid institutsioonid Mulder II kohtuotsuses (eespool punkt 15) toodud kaalutlused ning väljendasid soovi kehtestada nimetatud otsusele täieliku mõju andmiseks asjaomastele tootjatele kahju hüvitamise kord.
- 17 Kuni selle korra kehtestamiseni ei võinud institutsioonid esitada Euroopa Kohtu põhikirja artiklist 46 tulenevat aegumise vastuväidet kõigi tootjate suhtes, kes täitsid Mulder II kohtuotsusest (eespool punkt 15) tulenevad tingimused. Siiski seati kõnealuse kohustuse tingimuseks, et õigus kahju hüvitamisele ei oleks 5. augusti 1992. aasta teatise avaldamise kuupäevaks või kuupäevaks, mil tootja pöördus ühe asjaomase institutsiooni poole, juba aegunud.
- 18 27. jaanuari 2000. aasta otsuses liidetud kohtuasjades C-104/89 ja C-37/90: Mulder jt vs. nõukogu ja komisjon (EKL 2000, lk I-203, edaspidi „Mulder III kohtuotsus”) tegi Euroopa Kohus otsuse Mulder II kohtuotsuses (eespool punkt 15) viidatud asjades hagejate poolt nõutud hüvitise suuruse kohta.
- 19 31. jaanuari 2001. aasta otsustega kohtuasjades T-533/93: Bouma vs. nõukogu ja komisjon (EKL 2001, lk II-203, edaspidi „Bouma kohtuotsus”) ja T-73/94: Beusmans vs. nõukogu ja komisjon (EKL 2001, lk II-223, edaspidi „Beusmansi kohtuotsus”) jättis Esimese Astme Kohus rahuldamata EÜ artikli 235 ja EÜ artikli 288 teise lõigu alusel ühenduse vastu esitatud lepinguvälise vastutuse tuvastamise hagd, mille esitasid kaks Madalmaade piimatootjat, kes olid määruse nr 1078/77 alusel võtnud turustamata jätmise kohustuse, mis lõppes 1983. aastal.
- 20 Eespool punktis 19 viidatud Bouma kohtuotsuse punktis 45 (Beusmansi kohtuotsuse punktis 44) järeltas Esimese Astme Kohus Spagli kohtuotsuse (eespool punkt 13) põhjal, et tootjad, kelle kohustus lõppes 1983. aastal, said õiguspärase ootuse kaitse

põhimõtte rikkumise alusel kahju hüvitamise hagi esitada ainult juhul, kui nad tõendavad, et nad ei taaskäivitanud piimatootmist võrdlusaasta jooksul selletõttu, et nad olid selle lõpetanud teatud aja jooksul ning nimetatud tootmise korralduse tõttu ei olnud neil võimalik seda kohe taaskäivitada.

- 21 Eespool punktis 19 viidatud Bouma kohtuotsuse punktis 46 (Beusmansi kohtuotsuse punkt 45) viitas Esimese Astme Kohus Mulder II kohtuotsusele (eespool punkt 15) ning ütles järgmist:

„Lisaks tuleneb Mulder II kohtuotsusest, täpsemalt selle punktist 23, et ühenduse vastutus sõltub sellest, kas tootjad on selgelt väljendanud oma kavatsust pärast turustamata jätmise kohustuse lõppu piimatootmist taaskäivitada. Selleks, et õigusvastasus, mis viis SLOM-tootjate olukorda reguleerivate määruste kehtetuks tunnistamiseni, annaks viimastele õiguse nõuda kahju hüvitamist, pidi neil piima tootmise taaskäivitamine olema takistatud. See tähendab, et tootjad, kelle kohustus lõppes enne määruse nr 857/84 jõustumist, olid kõnealuse tootmisega taasalustanud või vähemasti astunud selle tarvis teatud samme nagu investeringute või parandustööde tegemine või nimetatud tootmiseks vajalike seadmete hooldus (vt selle kohta [...] kohtujurist W. Van Gerven'i ettepanek Mulder II kohtuasjas, EKL 1992, lk I-3094, punkt 30).”

- 22 Hagejate olukorra suhtes sedastas Esimese Astme Kohus eespool punktis 19 viidatud Bouma kohtuotsuse punktis 48 (Beusmansi kohtuotsuse punkt 47) järgmist:

„Arvestades asjaolu, et hageja ei ole ajavahemikul tema turustamata jätmise kohustuse [...] lõppemisest kuni kvootide süsteemi jõustumiseni 1. aprillil 1984 piima tootmist taaskäivitanud, peab ta kahju hüvitamise hagi põhjendatuks lugemiseks tõendama, et tal oli kavatsus turustamata jätmise kohustuse lõppedes

tootmist taaskäivitada ning et tal ei olnud määruse nr 857/84 jõustumise tõttu võimalik seda teha.”

23 29. aprilli 2004. aasta otsusega liidetud kohtuasjades C-162/01 P ja C-163/01 P: Bouma ja Beusmans vs. nõukogu ja komisjon (EKL 2004, lk I-4509, edaspidi „Bouma ja Beusmansi kohtuotsus”) jättis Euroopa Kohus eespool punktis 19 viidatud Bouma kohtuotsuse ja Beusmansi kohtuotsuse peale esitatud apellatsioonkaebused rahuldamata.

24 Bouma ja Beusmansi kohtuotsuse (eespool punkt 23) punktides 62 ja 63 otsustas Euroopa Kohus:

„62 Esimese Astme Kohus järeldas Bouma kohtuotsuse punktis 45 (Beusmansi kohtuotsuse punkt 44) Spagli kohtuotsuse põhjal üksnes seda, et tootjad, kelle kohustus lõppes 1983. aastal, [pidid] tõendama, et nad ei taaskäivitanud piimatootmist võrdlusaasta jooksul selletõttu, et nad olid selle lõpetanud teatud aja jooksul ning nimetatud tootmise korralduse tõttu ei olnud neil võimalik seda koheselt taaskäivitada.

63 Selline Spagli kohtuotsuse tõlgendus on õige.”

25 Bouma ja Beusmansi kohtuotsuse (eespool punkt 23) punktis 72, ütles Euroopa Kohus järgmist:

„[...] tingimused, mida E. Bouma ja B. Beusmans peavad SLOM 1983 tootjatena hüvitise nõudmiseks täitma, saavad tuleneda ainult Euroopa Kohtu poolt

asjaomastele õigusnormidele antud tõlgendustest. Määrusega nr 1639/91 muudetakse määruse nr 857/84, muudetud määrusega nr 764/89, artiklit 3a, mis reguleerib erikvoodi andmist, kuid ei määratle tingimusi, mille täitmise korral saab SLOM 1983 tootja kahjuhüvitist nõuda. Määruses nr 2187/93 ettenähtud hüvitis on eraldiseisev, kuna selles sätestatud süsteem on alternatiiv vaidluse kohtulikule lahendamisele ning annab täiendava võimaluse kahju hüvitamiseks ([Euroopa Kohtu] 9. oktoobri 2001. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-80/99—C-82/99: Flemmer jt, EKL 2001, lk I-7211, punkt 47)”.

- 26 Bouma ja Beusmani kohtuotsuse (eespool punkt 23) punktides 89 ja 90 ütlis Euroopa Kohus:

„89 Erinevalt E. Bouma ja B. Beusmansi väidetest oli Esimese Astme Kohus õigustatud tegema sellest Bouma kohtuotsuse punktis 46 (Beusmansi kohtuotsuse punkt 45) üldise järelduse, et ühenduse vastutus sõltub sellest, kas tootjad on oma kavatsust piimatootmine pärast turustamata jätmise kohustuse lõppu taaskäivitada selgelt väljendanud.

90 Sellest tulenevalt võis Esimese Astme Kohus Bouma kohtuotsuse punktis 46 (Beusmansi kohtuotsuse punkt 45) esitada nõude, et SLOM 1983 tootja väljendaks määruse nr 1078/77 alusel võetud kohustuse lõppemisel oma kavatsust piimatootmist taaskäivitada, seda kas tootmise taasalustamisega [või] vähemasti SLOM I tootjate eeskujul astudes selle tarvis teatud samme, nagu investeringute või parandustööde tegemine või nimetatud tootmiseks vajalike seadmete hooldus.”

27 Bouma ja Beusmansi kohtuotsuse (eespool punkt 23) punktides 100 ja 101 ütlles Euroopa Kohus järgmist:

„100 Nagu ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 125 nimetab, tuleb selles osas märkida, et tõendamiskoormuse jaotamine vaidlustatud otsustes Esimese Astme Kohtu poolt on kooskõlas väljakujunenud kohtupraktikaga, mille kohaselt peab hageja tõendama, et ühenduse lepinguvälise vastutuse erinevad tingimused on täidetud. Kuna selline vastutus on olemas üksnes siis, kui tootja tõendab oma kavatsust taaskäivitada piima turustamist, taaskäivitades tootmist peale turustamata jätmise kohustuse lõppu või väljendades seda tahet muul viisil, peab hüvitise nõudja tõendama, et tema kavatsus on tegelik.

101 Mis puudutab väidet, et E. Bouma ja B. Beusmans ei saanud ette näha neid tagajärgi, mis võisid kaasneda tootmise enne 1. aprilli 1984 taaskäivitamata jätmisega, siis tuleb märkida, et nagu kõik piima tootmist alustada soovivad ettevõtjad, pidid nad olema valmis selleks, et nende suhtes kohaldatakse kõiki vahepealsel ajal vastuvõetud turupoliitikaga seotud norme. Seega ei saa neil olla õiguspärast ootust, et nad saavad oma tootmist taaskäivitada varasemaga samadel tingimustel (vt selle kohta Mulder I kohtuotsus, punkt 23).”

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

28 Hageja, kes on piimatootja Madalmaades, võttis endale alates 24. maist 1980 määruse nr 1078/77 alusel turustamata jätmise kohustuse, mis lõppes 24. mail 1985.

- 29 Määruse nr 764/89 vastuvõtmise järel esitas hageja 2. juunil 1989 Hollandi ametiasutustele erikvoodi taotluse, milles ta teatas, et ta „on oma põllumajandus-ettevõttes võimeline eraldatud erikvoodi ulatuses tootma”.
- 30 21. juuli 1989. aasta otsusega eraldati hagejale esialgne erikvoot.
- 31 31. oktoobri 1990. aasta otsusega eraldati hagejale lõplik kvoot, mis põllumajandus-, loodus- ja kalandusministri 11. oktoobri 1991. aasta otsusega võeti seejärel temalt tagasi, kuna uurimine oli näidanud, et ta ei vastanud lõpliku kvoodi eraldamise tingimustele, võttes arvesse asjaolu, et ta ei tootnud esialgses SLOM-ettevõttes piima, millele viitab Beschikking Superheffing SLOM-deelnemers (õigusakt SLOM-korras osalejatelt sissenõutava lisamaksu kohta).
- 32 Lisaks kasvatas hageja abikaasa esialgses SLOM-ettevõttes lüpsikarja.
- 33 Hageja esitas põllumajandus-, loodus- ja kalandusministri otsuse peale kaebuse. Kuna see kaebus jäi rahuldamata, esitas hageja apellatsioonkaebuse College van Beroep voor het Bedrijfslevenile (Madalmaade teise astme halduskohus majandusküsimustes), kes 16. jaanuari 1997. aasta otsusega jättis selle apellatsioonkaebuse samuti rahuldamata.

Menetlus

- 34 Esimese Astme Kohtu kantseleisse 22. novembril 1994 saabunud hagiavaldusega esitas hageja käesoleva hagi. Hagiavaldus registreeriti numbri all T-373/94.
- 35 Esimese, laiendatud koja 24. jaanuari 1995. aasta määrusega peatas Esimese Astme Kohus käesolevas asjas menetluse kuni otsuse tegemiseni Mulder III kohtuasjas (eespool punkt 18).
- 36 Esimese, laiendatud koja esimehe 24. veebruari 1995. aasta määrusega otsustas Esimese Astme Kohus liita kohtuasjad T-372/94 ja T-373/94 liidetud kohtuasjadega T-530/93—T-533/93, T-1/94—T-4/94, T-11/94, T-53/94, T-71/94, T-73/94—T-76/94, T-86/94, T-87/94, T-91/94, T-94/94, T-96/94, T-101/94—T-106/94, T-118/94—T-124/94, T-130/94 ja T-253/94.
- 37 30. septembril 1998 toimus Esimese Astme Kohtus mitteametlik koosolek, mille osalesid poolte esindajad. Selle koosoleku käigus oli pooltel võimalus esitada oma märkused Esimese Astme Kohtu poolt koostatud SLOM-tootjaid puudutavate kohtuasjade analüütilise klassifikatsiooni kohta, milles esinev kategooria „D” puudutas SLOM-tootjaid, kellele ei olnud eraldatud lõplikku kvooti või kelle selline kvoot oli tagasi võetud ning kellele seetõttu ei pakutud kahjuhüvitist nõukogu 22. juuli 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 2187/93 hüvitise pakkumise kohta teatavatele piima- ja piimatoodete tootjatele, kellel on ajutiselt keelatud tegutseda (EÜT L 196, lk 6), alusel.

- 38 17. jaanuaril 2002 toimus Esimese Astme Kohtus teine mitteametlik koosolek, mille osalesid poolte esindajad. Poolte vahel sõlmiti kokkulepe III kategooria SLOM-tootjate pilootkohtuasja valimise kohta ning Esimese Astme Kohtu määrusega peatati menetlus teistes sama kategooriat puudutavates kohtuasjades kuni otsuse tegemiseni valitud pilootkohtuasjas.
- 39 Teise, laiendatud koja esimehe 27. juuni 2002. aasta määrusega kustutas Esimese Astme Kohus registrist käesoleva otsuse punktis 36 nimetatud liidetud kohtuasjadest kohtuasja T-2/94.
- 40 25. juuli 2002. aasta kirjas tegid nõukogu ja komisjon Esimese Astme Kohtule ettepaneku taastada kohtuasja T-373/94 menetlus III kategooria SLOM-tootjate pilootkohtuasjana. Hageja ei ole selle kohta märkusi esitanud.
- 41 Esimese, laiendatud koja esimehe 2. detsembri 2002. aasta määrusega eraldas Esimese Astme Kohus käesoleva otsuse punktis 36 nimetatud liidetud kohtuasjadest kohtuasja T-373/94 ning taastas menetluse kohtuasjas T-373/94.
- 42 5. veebruaril 2003 esitas hageja Esimese Astme Kohtu kantseleisse ajakohastatud hagiavalduse, mis pidi asendama esialgse hagiavalduse.
- 43 Täiskogu 2. juuli 2003. aasta otsusega andis Esimese Astme Kohus käesoleva kohtuasja lahendamiseks kolmest kohtunikust koosnevale kojale, antud juhul esimesele kojale.

- 44 Kuna uuel kohtu tööaastal Esimese Astme Kohtu kodade koosseis muutus, kuulub ettekandja-kohtunik nüüd viienda koja koosseisu, millele käesolev asi selle tagajärjel määrati.
- 45 Ettekandja-kohtuniku ettekande alusel otsustas Esimese Astme Kohus (viies koda) avada suulise menetluse ilma eelnevaid uurimistoiminguid tegemata.
- 46 Poolte kohtukõned ja vastused Esimese Astme Kohtu suulistele küsimustele kuulati ära 6. aprilli 2006. aasta kohtuistungil.
- 47 Suulises menetluses palus hageja nõustaja, et Esimese Astme Kohus kutsuks kokku mitteametliku koosoleku käesolevas kohtuasjas ja teistes kohtuasjades, kus nõustaja osaleb, eesmärgiga määrata kindlaks need kohtuasjad, mille puhul on tõendatud kavatsus taaskäivitada pärast turustamata jätmise kohustuse lõppemist piima tootmist. Komisjon seisis sellele taotlusele vastu põhjendusel, et selle pilootkohtuasja eesmärk oli lahendada konkreetne õiguslik küsimus ning et vajalikud tõendid tuli iga kohtuasja puhul Esimese Astme Kohtule esitada tavaliste menetlusreeglite kohaselt.
- 48 Suulise menetluse käigus otsustas Esimese Astme Kohus jätta otsus tegemata mitteametliku koosoleku kokkukutsumise ning vajadusel suulise menetluse taastamise taotluse osas. Mis puudutab teisi kohtuasju, milles hageja nõustaja osaleb, siis otsustas Esimese Astme Kohus nende kohtuasjade kontekstis otsuse langetada.
- 49 Hageja väitis suulises menetluses ka seda, et arvestades Euroopa Kohtu 28. oktoobri 2004. aasta otsust kohtuasjas C-164/01 P: van der Berg vs. nõukogu ja komisjon (EKL 2004, lk I-10225), ei ole tema kahju hüvitamise nõue täielikult aegunud. Esimese Astme Kohus andis nõukogu palvel viimasele kolm nädalat aega, et

võimaldada sel määratleda oma seisukoht ning täpsustada, kas ta kavatses tagasi võtta oma väite nõude täieliku aegumise kohta. Komisjon märkis, et ta toetas nõukogu seisukohta. Kostjad kinnitasid, et nõue oli osaliselt aegunud.

50 4. mai 2006. aasta kirjas vastas nõukogu, et ta loobub aegumise nõudest Esimese Astme Kohtus ajavahemiku osas 25. septembrist 1988 kuni 29. märtsini 1989.

51 Esimese Astme Kohtu viienda koja esimehe 15. mai 2006. aasta otsusega lisati see dokument toimikusse ning suuline menetlus lõpetati.

Poolte nõuded

52 Hageja palub Esimese Astme Kohtul:

— mõista ühenduselt välja 5 908,52 eurot, millele lisandub viivis määraga 8% aastas alates 19. maist 1992 kuni tasumise päevani;

— mõista kohtukulud välja ühenduselt.

53 Nõukogu palub Esimese Astme Kohtul:

- jätta hagi rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja hagejalt.

54 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

- jätta hagi põhjendamatusesse tõttu rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

55 Hageja väidab, et ühenduse vastutuse tekkimise tingimused on täidetud ning nõukogu poolt tõstatatud osalise aegumise väide tuleb tagasi lükata.

56 Esimese Astme Kohus leiab, et käesolevas kohtuasjas tuleb aegumise küsimuse hindamiseks kõigepealt välja selgitada, kas ühenduse vastutus EÜ lepingu artikli 215 teise lõigu (nüüd EÜ artikli 288, teine lõik) alusel on olemas, ning kui on, siis mis

kuupäevani (vt selle kohta eespool punktis 19 viidatud Esimese Astme Kohtu Bouma kohtuotsuse punkt 28 ja Beusmansi kohtuotsuse punkt 27 ning 7. veebruari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-199/94: Gosch vs. komisjon, EKL 2002, lk II-391, punkt 40).

Poolte argumendid

- 57 Hageja vaidlustab kostjate seisukoha, mille kohaselt SLOM I tootjad, kelle kvoot nagu temalgi oli tagasi võetud, võivad nõuda hüvitist 1. aprillile 1989 eelnenud ajavahemiku eest, kui nad tõendavad, et nad on teinud konkreetseid samme tootmise taaskäivitamiseks pärast SLOM-kohustuse lõppemist.
- 58 Hageja leiab, et niisugune tõendamiskohustus ei ole kehtiv, esiteks kuna see ei ole õigustatud SLOM I tootjaid puudutavatest asjaoludest lähtuvalt, ning teiseks seetõttu, et see toob kaasa nende SLOM I tootjate õigusvastase diskrimineerimise, kelle kvoot on tagasi võetud, võrreldes nende SLOM I tootjatega, kellele on antud lõplik kvoot.
- 59 Ta nendib, et kostjate poolt esitatud nõue tuleneb Esimese Astme Kohtu poolt eespool punktis 19 viidatud Bouma kohtuotsuses ja Beusmansi kohtuotsuses arendatud argumentatsioonist, kuid leiab, et seda ei saa kohaldada SLOM I tootjatele, kuna põhjus, mille tõttu Esimese Astme Kohus mainitud kohtuasjas sedastas, et asjaomased tootjad pidid tõendama oma kavatsust taaskäivitada pärast SLOM-kohustuse lõppemist piimatootmist, tugineb asjaolule, et SLOM-kohustus lõppes võrdlusaastal, st 1983.

- 60 Hageja leiab, et SLOM-tootjad, kes nagu temagi on võtnud turustamata jätmise kohustuse, mis aegus pärast võrdlusaasta lõppu, on täiesti erinevas olukorras kui niisugused SLOM II tootjad, nagu hagejad eespool punktis 19 viidatud Bouma ja Beumansi kohtuotsusteni viinud kohtuasjades. Seega, kuna võrdlusaasta, st 1983. aasta lõpus oli jäänud veel 17 kuud tema turustamata jätmise kohustuse lõppemiseni, ei olnud mõistlik nõuda temalt, et ta ühenduse vastutuse tuvastamise eesmärgil tõendaks, et ta oli võrdlusaasta jooksul teinud konkreetseid samme selleks, et taaskäivitada turustamata jätmise kohustuse lõppedes piimatootmist.
- 61 Hageja lisab, et alates 1. aprillist 1984 teadsid kõik SLOM-tootjad, et nad on kvoodisüsteemist välja jäetud ning et nendes tingimustes ei oleks olnud mõistlik teha investeeringuid piimatootmise taaskäivitamiseks, kuna oli selge, et piimatootmist ei saanud taaskäivitada. Sama kehtib selle tõendamiskohustuse osas, mis puudutab taotlust kvoodi saamiseks turustamata jätmise kohustuse lõppemisel, käesoleval juhul 1985. aastal, kuna oli selge, et niisugune taotlus oleks vaieldamatult jäetud rahuldamata, nagu ka SLOM-tootjate esitatud taotlused. Pädevad ametiasutused olid muuseas teatanud SLOM-tootjatele 1985. aastal, et neil, kes olid hagejaga sarnases olukorras, puudus igasugune tõsiseltvõetav võimalus kvoodi eraldamiseks.
- 62 Hageja leiab seega, et neid asjaolusid arvesse võttes ei ole Euroopa Kohus ega kostjad kunagi formuleerinud tõendamiskohustust, et SLOM I tootja on teinud konkreetseid samme selleks, et oma turustamata jätmise kohustuse lõppedes piimatootmist taaskäivitada.
- 63 Siinkohal osundab hageja Esimese Astme Kohtu 7. veebruari 2002. aasta otsusele kohtuasjas T-187/94: Rudolph vs. nõukogu ja komisjon (EKL 2002, lk II-367), mille punktis 47 on sedastatud, et selle kohtuasja hageja, kelle turustamata jätmise

kohustus lõppes 31. märtsil 1985, st pärast piimakvootide süsteemi kehtima hakkamist, ei ole oma õiguse kahju hüvitamisele põhistamiseks tõendanud, et tal oli kavatsus oma kohustuse lõppedes piimatootmist taaskäivitada, kuna niisuguse kavatsuse väljendamine oli selle süsteemi jõustumisest alates muudetud praktiliselt võimatuks.

- 64 Nõukogu ja komisjon leiavad, et tingimused ühenduse lepinguvälise vastutuse tekkimiseks ei ole käesoleval juhul täidetud ning seetõttu tuleb hagi jätta rahuldamata.

Esimese Astme Kohtu hinnang

- 65 Tuleb märkida, et kohtupraktika kohaselt vastutab ühendus oma institutsioonide tegevusega tekitatud lepinguvälise kahju eest EÜ artikli 215 teises lõigus sätestatud korras ainult juhul, kui on täidetud teatavad tingimused, st institutsioonidele etteheidetava tegevuse õigusvastasus, kahju tekkimine ja põhjuslik seos õigusvastase tegevuse ja viidatud kahju vahel (Euroopa Kohtu 28. aprilli 1971. aasta otsus kohtuasjas 4/69: Lütticke vs. komisjon, EKL 1971, lk 325, punkt 10 ja 17. detsembri 1981. aasta otsus liidetud kohtuasjades 197/80–200/80, 243/80, 245/80 ja 247/80: Ludwigshafener Walzmühle jt vs. nõukogu ja komisjon, EKL 1981, lk 3211, punkt 18; Esimese Astme Kohtu 13. septembri 1995. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-481/93 ja T-484/93: Exporteurs in Levende Varkens jt vs. komisjon, EKL 1995, lk II-2941, punkt 80; eespool punktis 19 viidatud Bouma kohtuotsus, punkt 39 ja eespool punktis 19 viidatud Beusmansi kohtuotsus, punkt 38, mida Euroopa Kohus kinnitas eespool punktis 23 viidatud Bouma ja Beusmansi kohtuotsuses, punkt 43, ja eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus Gosch vs. komisjon, punkt 41).
- 66 Mis puudutab nende piimatootjate olukorda, kes on võtnud turustamata jätmise kohustuse, siis ühenduse vastutus tekib iga tootja suhtes, kellele on tekkinud kahju selle tõttu, et tal oli keelatud määruse nr 857/84 alusel piima tarnida (eespool punktis 15 viidatud Mulder II kohtuotsus, punkt 22). See vastutus tuleneb

õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumisest (eespool punktis 19 viidatud Bouma kohtuotsus, punkt 40 ja eespool punktis 19 viidatud Beusmansi kohtuotsus, punkt 39, mida kinnitati eespool punktis 23 viidatud Bouma ja Beusmansi kohtuotsuses, punktid 45–47, ja eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus Gosch vs. komisjon, punkt 42).

67 Siiski saab sellele põhimõttele ühenduse õigusnormide vastu tugineda vaid juhul, kui ühendus on ise eelnevalt loonud õiguspärase ootuse teket soodustava olukorra (Euroopa Kohtu 10. jaanuari 1992. aasta otsus kohtuasjas C-177/90: Kühn, EKL 1992, lk I-35, punkt 14; eespool punktis 19 viidatud Bouma kohtuotsus, punkt 41 ja Beusmansi kohtuotsus, punkt 40, mida kinnitati eespool punktis 23 viidatud Bouma ja Beusmansi kohtuotsuses, punktid 45–47, ja eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus Gosch vs. komisjon, punkt 43).

68 Tootjal, keda on ühenduse tegevuse läbi mõjutatud üldistes huvides ja lisatasu eest, loobuma piima teatud ajaks turustamisest, on seega õiguspärane ootus, et talle ei kohaldata turustamata jätmise kohustuse lõppedes piiranguid, mis riivavad neid eriliselt just seetõttu, et nad on kasutanud ühenduse õigusaktides pakutud võimalusi (eespool punktis 6 viidatud Mulder I kohtuotsus, punkt 24, ja eespool punktis 6 viidatud von Deetzeni kohtuotsus, punkt 13). Seevastu ei ole õiguspärase ootuse kaitse põhimõttega vastuolus see, kui lisamaksu taolise süsteemi raames seatakse tootjale piirangud selle tõttu, et ta ei ole teatud ajavahemiku jooksul enne nimetatud süsteemi jõustumist piima turustanud või on seda turustanud vähendatud koguses ja seda otsuse alusel, mille ta on teinud vabalt, ilma et ühenduse tegevus teda selleks oleks mõjutanud (eespool punktis 67 viidatud Kühni kohtuotsus, punkt 15; eespool punktis 19 viidatud Bouma kohtuotsus, punkt 42 ja Beusmansi kohtuotsus, punkt 41, mida kinnitati eespool punktis 23 viidatud Bouma ja Beusmansi kohtuotsuses, punktid 45–47, ja eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus Gosch vs. komisjon, punkt 44).

69 Lisaks tuleneb Spagli kohtuotsusest (eespool punkt 13), et ühendus ei saanud rikkumata seejuures õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet, jätta automaatselt kvoodi saajate hulgast välja kõiki neid tootjaid, kelle turustamata jätmise või ümberkorral-

damise kohustus lõppes 1983. aastal, eelkõige neid tootjaid, kellel sarnaselt K. Spagliga ei olnud võimalik piimatootmist taaskäivitada põhjustel, mis olid seotud nende kohustusega (eespool punktis 19 viidatud Bouma kohtuotsus, punkt 43, ja Beumansi kohtuotsus, punkt 42, mida kinnitati eespool punktis 23 viidatud Bouma ja Beumansi kohtuotsuses, punkt 53, ja eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus Gosch vs. komisjon, punkt 45). Euroopa Kohus ütles selle otsuse punktis 13 järgmist:

„[Ü]henduse seadusandjal oli õigus kehtestada asjaomastele isikutele turustamata jätmise või ümberkorraldamise perioodi lõpptähtaeg, mille eesmärk on välistada [erikvoodi andmist reguleerivate sätete] kohaldamisalast need tootjad, kes ei ole turustamata jätmise või ümberkorraldamise kohustusega mitte-seotud põhjuste tõttu kogu või osa võrdlusaasta jooksul piima tarninud. Seevastu on eespool nimetatud kohtupraktika kohaselt tõlgendatud õiguspärase ootuse [kaitse] põhimõttega vastuolus see, kui selline lõpptähtaeg kehtestatakse nii, et sellest tulenevalt välistatakse [nimetatud sätete] kohaldamisalast ka need tootjad, kes ei ole kogu või osa võrdlusaasta jooksul piima tarninud määruse nr 1078/77 alusel võetud kohustuse täitmise tõttu.”

70 Sellest otsusest on seega mõistlik järeldada, et need tootjad, kelle kohustus lõppes 1983. aastal, saavad õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumise alusel kahju hüvitamise hagi esitada ainult juhul, kui nad tõendavad, et nad ei taaskäivitanud võrdlusaasta jooksul piimatootmist põhjustel, mis on seotud asjaoluga, et nad olid selle lõpetanud teatud aja jooksul ning nimetatud tootmise korralduse tõttu ei olnud neil võimalik seda koheselt taaskäivitada (eespool punktis 19 viidatud Bouma kohtuotsus, punkt 45 ja Beumansi kohtuotsus, punkt 44, mida kinnitati eespool punktis 23 viidatud Bouma ja Beumansi kohtuotsuses, punktid 62 ja 63, ja eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus Gosch vs. komisjon, punkt 47).

71 Lisaks tuleneb Mulder II kohtuotsuse (eespool punkt 15) punktist 23, et ühenduse vastutus sõltub sellest, kas turustamata jätmise kohustuse võtnud tootjad on oma

kavatsust piimatootmist pärast selle kohustuse lõppemist taaskäivitada selgelt väljendanud. Eespool punktis 19 viidatud Bouma kohtuotsuse punkti 46 ja Beumansi kohtuotsuse punkti 45 kohaselt peab selleks, et õigusvastasus, mis viis SLOM-tootjate olukorda reguleerivate määruste kehtetuks tunnistamiseni, annaks viimastele õiguse nõuda kahju hüvitamist, viimaste piimatootmise taaskäivitamine olema lisamaksu süsteemi jõustumise tõttu takistatud.

72 Kui tootja ei ole seda kavatsust väljendanud, ei saa ta väita, et tal oli õiguspärane ootus selle suhtes, et ta võis tulevikus igal hetkel tootmist taaskäivitada. Sellisel juhul ei erine tema olukord nende ettevõtjate olukorrast, kes piima ei tootnud ja kellel oli pärast piimakvootide süsteemi kehtestamist 1984. aastal keelatud seda tootmist alustada. Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et ühise turukorralduse valdkonnas, mille eesmärgiks on pidev kohandamine majandusliku olukorra muutustega, ei saa ettevõtjatel tekkida õiguspärast ootust, et neile ei seata piiranguid, mis tulenevad võimalikest turupoliitika või struktuuripoliitika reeglitest (vt eespool punktis 19 viidatud Bouma kohtuotsus, punkt 47 ja Beumansi kohtuotsus, punkt 46 ja osundatud kohtupraktika, mida kinnitati eespool punktis 23 viidatud Bouma ja Beumansi kohtuotsuses, punktid 99–102, ja eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus Gosch vs. komisjon, punkt 49).

73 Nende tootjate osas, kelle turustamata jätmise kohustus lõppes pärast lisamaksu süsteemi jõustumist, on Euroopa Kohus järeldanud toimingutest, millega tegelesid Mulder II kohtuasja tootjad ning mida on mainitud eespool punktis 15 viidatud Mulder II kohtuotsuse punkti 23 esimeses lauses, st lisamaksu alusel antava kvoodi taotlemisest juba enne turustamata jätmise kohustuse lõppemist ja piimatootmise taaskäivitamisest hiljemalt vahetult pärast määruse nr 764/89 alusel erikvoodi saamist, et need tootjad olid väljendanud nõuetekohasel viisil oma kavatsust piima tootmist taaskäivitada. Euroopa Kohus on sellest järeldanud, et piima tarnimiselt

saadavast tulust ilma jäämist ei saa käsitleda kui tagajärge hagejate vabatahtlikule otsusele loobuda piimatootmisest (eespool punktis 23 viidatud Bouma ja Beusmansi kohtuotsused, punkt 88).

- 74 Käesoleval juhul on ilmselge, et hageja on võtnud endale turustamata jätmise kohustuse, mis lõppes 24. mail 1985 ehk pärast lisamaksu süsteemi jõustumist.
- 75 Siinkohal tuleb märkida, et esiteks ei ole hageja nende eespool punktis 15 viidatud kohtuasjas Mulder II kõne all olevate tootjate, kelle turustamata jätmise kohustus lõppes samuti pärast lisamaksu süsteemi jõustumist, eeskujul taotlenud enne tema turustamata jätmise kohustuse lõppemist kvoodi eraldamist selle süsteemi alusel. Teisalt ei ole hageja esitanud ka sellist taotlust vahetult pärast selle kohustusega kaetud ajavahemiku lõppemist.
- 76 Teiseks on samuti ilmselge, et hageja — vastupidiselt eespool punktis 15 viidatud Mulder II kohtuotsuseni viinud asjas kõne all olevatele tootjatele — ei ole esialgses SLOM-ettevõttes piimatootmist taaskäivitanud vahetult pärast määruse nr 764/89 alusel eraldatud erikvoodi saamist.
- 77 Toimikust nähtub esiteks see, et määruse nr 764/89 vastu võtmise järgselt taotles hageja erikvooti, mis eraldati talle 21. juulil 1989. Lõplik kvoot, mis eraldati talle 31. oktoobril 1990, võeti põllumajandus-, loodus- ja kalandusministri 11. oktoobri 1991. aasta otsusega siiski tagasi, kuna „[nimetatud] ministeeriumi üldise uurimisosakonna läbi viidud uurimisest selgus, et [hageja] ei [täitnud] selle lõpliku

eraldamise tingimusi”, sest ta ei tootnud „[oma] esialgses SLOM-ettevõttes Beschikking Superheffing SLOM-deelnemersis viidatud piima”.

- 78 Seejärel jäeti selle otsuse peale College van Beroep voor het Bedrijfslevenile esitatud apellatsioonkaebuse 16. jaanuari 1997. aasta kohtuotsusega rahuldamata, eelkõige põhjendusel, et „esialgse SLOM-ettevõtte tootmisüksused ei [...]osale[nud] piima tootmise taaskäivitamisel niisugusel viisil, et [oleks võinud] järeldada seda, et hageja o[li] esialgses SLOM-ettevõttes kõnealuse tootmise taaskäivitanud”.
- 79 Teisalt tuleneb ka College van Beroep voor het Bedrijfsleveni 16. jaanuari 1997. aasta otsusest, et „hageja otsust mitte kasutada esialgset SLOM-ettevõtet esialgselt eraldatud SLOM-kvoodile vastava koguse tootmiseks, ning seda seetõttu, et tema abikaasa kasvatas asjaomases SLOM-ettevõttes lüpsikarja, tuleb käsitleda otsusena, mille tagajärgede eest vastutab hageja”.
- 80 Nagu ka nõukogu on rõhutanud, ei saanud algupärases SLOM-ettevõttes tootmist taaskäivitada, kuna seda viimast kasutas hageja abikaasa lüpsikarja kasvatamiseks, ning seega oli hageja andnud sellele ettevõttele uue otstarbe.
- 81 Lõpetuseks tuleb meenutada, et vastavalt Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikale tuleneb määruse nr 857/84, muudetud määrusega nr 764/89, artikli 3a lõike 1 koostoimes komisjoni 3. juuni 1988. aasta määruse (EMÜ) nr 1546/88, mis sätestab määruse (EMÜ) nr 804/68 artiklis 5c märgitud lisamaksu kohaldamise eeskirjad (EÜT L 139, lk 12), muudetud määrusega nr 1033/89, artikli 3a lõike 1 sätetega, mis puudutavad erikvoodi andmise tingimusi, et piimatootmine võib toimuda ainult esialgses SLOM-ettevõttes (vt selle kohta Euroopa Kohtu

3. detsembri 1992. aasta otsus kohtuasjas C-86/90: O'Brien, EKL 1992, lk I-6251, punktid 11 ja 12; 27. jaanuari 1994. aasta otsus kohtuasjas C-98/91: Herbrink, EKL 1994, lk I-223, punktid 12 ja 13, ja eespool punktis 49 viidatud kohtuotsus van den Berg *vs.* nõukogu ja komisjon, punkt 71).

⁸² Nagu nõukogu on õigustatult märkinud — kui ühendus võttis eespool punktis 6 viidatud Mulder I kohtuotsuse järgselt vastu uued määrused, mis võimaldasid anda kvoodi SLOM-tootjatele, pidi ta piirama selle andmise neile isikutele, kellel oli tegelik õigus seda nõuda, st isikutele, kellel oli tegelik kavatsus turustamata jätmise kohustuse lõppedes piimatootmist taaskäivitada, ning jätma välja need isikud, kellel niisugust kavatsust ei olnud ja kes olid seega samas olukorras kui teised põllumajandusettevõtjad, kes võrdlusaasta jooksul ei olnud piima tootnud ja kellele ei olnud seega lisamaksu süsteemi kehtestamisest peale kvooti eraldatud.

⁸³ Selle kohta on määruse nr 764/89 teises põhjenduses täpsustatud, et „need tootjad võivad kvoodi eraldamist taotleda vaid juhul, kui nad vastavad teatavatele kriteeriumitele, tõendades seeläbi oma kavatsust ja tegelikku võimalust piimatootmist taaskäivitada ning seda, et neil oli [...] määruse nr 857/84 artikli 2 kohast kvooti võimatu saada”.

⁸⁴ Võttes arvesse kõiki käesoleva otsuse punktides 74–83 mainitud tegureid, hinnatuna eespool punktis 15 viidatud Mulder II kohtuotsuse valguses, tuleb niisiis järeldada, et kui hagejale eraldatud lõplik kvoot võeti tagasi, ja seda nimelt põhjendusel, et ta ei täitnud määruses nr 857/84, muudetud määrusega nr 764/89, ette nähtud tingimusi selle kvoodi saamiseks, ja eelkõige põhjendusel, et ta ei tootnud piima esialgses SLOM-ettevõttes, siis see, et võetud kohustuse lõppedes jäeti piim turustamata, ei

saa olukorras, kus hageja ei ole esitanud ühtegi tõendit oma kavatsuse kohta piimatootmist taaskäivitada, tuleneda lisamaksu süsteemi jõustumisest.

85 Siinkohal tuleb märkida, nagu ka kohtujurist W. Van Gerven on eespool punktis 15 viidatud Mulder II kohtuotsuse kohta tehtud ettepaneku punktis 30 tõdenud, et ühendus võib eeldada nende piimatootjate osas — kelle turustamata jätmise kohustus on lõppenud pärast lisamaksu süsteemi jõustumist ja kes on määruse nr 764/89 raames taotlenud erikvooti, kuid pole seda saanud seetõttu, et nad ei vasta selles määruses ettenähtud tingimustele —, et kui need tootjad ei tõenda vastupidist, siis ei oleks nad kvooti saanud, kui määrus nr 857/84 seda oleks ette näinud, mistõttu nad on samas olukorras kui need SLOM-tootjad, kes ei ole kunagi kvooti taotlenud.

86 Niisugune eeldus laieneb samuti neile tootjatele, kes nagu hagejagi said määruse nr 764/98 raames erikvoodi, mis võeti neilt tagasi põhjendusel, et nad ei vastanud selles määruses ette nähtud tingimustele.

87 See hinnang on kooskõlas Euroopa Kohtu tõlgendusega 1984. aastal vastu võetud lisamaksu süsteemist tuleneva ühenduse lepinguvälise vastutuse tingimustest; lepinguline vastutus, mis — nagu ka käesoleva otsuse punktides 66 ja 72 osundatud kohtupraktikas tõdetakse — tekib üksnes selliste tootjate suhtes, kes olid ajutiselt lõpetanud piimatootmise, mille taaskäivitamine oli takistatud täpsemalt seetõttu, et jõustus lisamaksu süsteem. Seevastu keeldumine hüvitise maksmisest neile, kes ei olnud turustamata jätmise kohustuse lõppedes piimatootmist taaskäivitanud muudel põhjustel kui need, mis on seotud nimetatud süsteemi jõustumisega, on õigustatud vajadusega takistada neil taotlemast erikvooti, mille eesmärgiks ei ole püsiva piimatootmise taaskäivitamine, vaid kõnealuse kvoodi ära kasutamine puhtalt majandusliku kasu saamiseks turuväärtuse alusel, mille kvoot on vahepeal

omandanud (vt selle kohta Euroopa Kohtu 22. oktoobri 1991. aasta otsus kohtuasjas C-44/89: von Deetzen, EKL 1991, lk I-5119, punkt 24).

- 88 Seega on nende tootjate, kes hagejaga sarnaselt on lõpetanud piimaturustamise määruse nr 1078/77 raames ja on määruse nr 764/89 vastuvõtmise järgselt taotlenud erikvooti, mis neile eraldati ja hiljem tagasi võeti, ülesanne tõendada, et nende turustamata jätmise kohustuse lõppedes oli neil kavatsus piima tootmist taaskäivitada.
- 89 Selles osas ja vastupidiselt hageja väidetele ei saa eespool punktis 63 viidatud kohtuotsust Rudolph *vs.* nõukogu ja komisjon, ja eriti selle punkti 47 tõlgendada nii, et tõend hageja kavatsuse kohta turustamata jätmise kohustuselõppedes piimatootmine taaskäivitada ei ole enam nõutav.
- 90 Seda kohtuotsust tuleb tõlgendada üksnes talle omaste asjaolude valguses. T. Rudolph — piimatootja, kes oli määruse nr 1078/77 raames võtnud turustamata jätmise kohustuse, mis oli lõppenud 31. märtsil 1985 — oli määruse nr 764/89 jõustumise järgselt saanud erikvoodi, mis võimaldas tal piimatootmist taaskäivitada.
- 91 Eespool punktis 63 viidatud kohtuotsust Rudolph *vs.* nõukogu ja komisjon (punkt 47) tuleb seega tõlgendada nii, et tõendit kavatsuse kohta turustamata jätmise kohustuse lõppedes piimatootmist taaskäivitada nõutakse jätkuvalt, kuid see tõend loetakse esitatuks, kui tootjad, kelle turustamata jätmise kohustus lõppes pärast lisamaksu süsteemi jõustumist, tõendavad, et nad vastavad tingimustele, mis

on kehtestatud kohaldatavates õigusnormides, mis võimaldavad neil piimatootmist taaskäivitada, taotledes ja säilitades erikvooti piimatootmise taaskäivitamiseks.

- 92 Esiteks, käesoleval juhul võeti hagejalt tagasi talle määruse nr 764/89 vastuvõtmise järgselt eraldatud erikvoot põhjendusel, et ta ei vastanud tingimustele, mis ühenduse üalnimetatud õigusaktis oli niisuguse kvoodi eraldamiseks kehtestatud.
- 93 Lisaks esitas hageja alles suulises menetluses rea juba varem olemas olnud dokumente, mille oleks võinud Esimese Astme Kohtule esitada mitteametliku koosoleku käigus, mida hageja palus Esimese Astme Kohtul korraldada nimetatud tõendite uurimiseks, millega sooviti näidata, et tema poeg, kes 1985. aastal oli 17-aastane, oli läbinud erialase koolituse, et tegutseda piimatootja kutsealal ja võtta seeläbi üle hageja tegevus, kuna hageja ise oli varsti pensionile jäämas. Ta väitis veel lisaks, et tema raamatupidaja oleks võinud esitada avalduse, mis kinnitaks tema kavatsust piimatootmist taaskäivitada.
- 94 Peale selle, et ülalmainitud erialane koolitus ja avaldus ei saa olla nendeks sammudeks, mis tootja on teinud selleks, et tõendada oma kavatsust turustamata jätmise kohustuse lõppedes piima toota; tuleb tõdeda, et sellega seonduvad väited esitati alles kohtuistungil, kuigi neid väidetavalt toetavad dokumendid oleks võinud lisada toimikule kirjaliku menetluse raames. Sellest tuleneb, et hageja taotlus, et Esimese Astme Kohus kutsuks kokku mitteametliku koosoleku selleks, et liita toimikuga need dokumendid ja neid uurida, tuleb jätta rahuldamata.

- 95 Lõpetuseks, nagu nõukogu on märkinud, ei ole esitatud mingeid tõendeid näitamaks vajadusel, et põhjused, mis takistavad hagejat määruses nr 764/89 ette nähtud korras piimatootmist taaskäivitada, ei esinenud turustamata jätmise kohustuse lõppedes ning ei saanud olla takistuseks tootmise taaskäivitamisele.
- 96 Neis tingimustes tuleb tõdeda, et hageja ei ole suutnud tõendada, et vastavalt eespool meelde tuletatud põhimõtetele oli tal turustamata jätmise kohustuse lõppedes kavatsus piimatootmist taaskäivitada.
- 97 Samuti tuleb märkida, et hageja argumenti — mille kohaselt toimub piimatootjate vahel diskrimineerimine selle alusel, kas piimatootjad kuuluvad SLOM I tootjate kategooriasse, kellele eraldatud erikvoot on tagasi võetud, või nende SLOM I tootjate hulka, kellele on antud lõplik erikvoot — ei saa vastu võtta, kuna nende kahe tootjate kategooria vahel esineb objektiivne erinevus, millest tulenevalt ei pea neid kohtlema ühetaoliselt.
- 98 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt nõuab mittediskrimineerimise põhimõte, et võrreldavaid olukordi ei tohi käsitleda erinevalt ning et erinevaid olukordi ei tohi käsitleda ühetaoliselt, välja arvatud juhul, kui see on objektiivselt põhjendatud (Euroopa Kohtu 17. mai 1984. aasta otsus kohtuasjas 15/83: Denkvit Nederland, EKL 1984, lk 2171, punkt 22 ja 25. novembri 1986. aasta otsus liidetud kohtuasjades 201/85 ja 202/85: Klensch jt, EKL 1986, lk 3477, punkt 9; Esimese Astme Kohtu 13. juuli 1995. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-466/93, T-469/93, T-473/93, T-474/93 ja T-477/93: O'Dwyer jt vs. nõukogu, EKL 1995, lk II-2071, punkt 113, ja 14. juuli 1998. aasta otsus kohtuasjas T-119/95: Hauer vs. nõukogu ja komisjon, EKL 1998, lk II-2713, punkt 63).

- 99 Kõigest eeltoodust tuleneb, et hageja ei ole tõendanud põhjuslikku seost määruse nr 857/84 ja väidetava kahju vahel. Seetõttu tuleb sedastada — ilma et seejuures oleks vajalik kontrollida, kas ülejäänud vastutuse tekkimise tingimused on täidetud — et määruse nr 857/84 kohaldamise alusel ei ole tekkinud ühenduse vastutust hageja ees.
- 100 Seetõttu puudub vajadus aegumise küsimust uurida.
- 101 Sellest tulenevalt tuleb hagi jätta rahuldamata.

Kohtukulud

- 102 Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud hageja kahjuks, tuleb kohtukulud vastavalt nõukogu ja komisjoni nõudele välja mõista hagejalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (viies koda)

otsustab:

- 1. Jätta hagi rahuldamata.**

2. Mõista kohtukulud välja R. W. Wernersilt.

Vilaras

Martins Ribeiro

Jürimäe

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 12. detsembril 2006 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Koja esimees

E. Coulon

M. Vilaras